

ДНЕВНИКЪТЪ

(стеннографически)

на

II-то обикновено Народно Събрание.

(Втора Сесия)

ХСІІІ ЗАСЪДАНИЕ, ПЕТЪКЪТЪ 5 ДЕКЕМВРИЙ 1880 ГОД.

(Подъ председателството на г-на Сукнарова. — Начало въ 1 часъ послѣ пладнѣ).

Председатель: (Звъни.) Ще се чете списъкътъ на депутатитѣ.

Секр. Золотовъ: (Чете списъкътъ.)

Вчера отсъстваха: Христо Стояновъ, Ик. п. Тодоръ, Даскаловъ, Наумовъ, Ковачевъ, Карапетровъ, Горбановъ, Ц. Ванчевъ, Тодоръ Балабановъ, Еп. Климентъ, Даскалъ Тодоръ, А. Храновъ, Георг. Момчевъ, Д-ръ Браделъ, Кирковъ, Бурмовъ, Иор. Тодоровъ, Михайловскій, Митр. Григорий, Начевичъ, Т. Станчовъ, Савва Ивановъ, Ат. Костовъ, Кжнчо Жековъ, Д. Бърневъ, Ив. Хорозовъ, Мехметъ Байряктаръ, Тихчевъ, Болѣрски, Тодоръ Икономовъ, П. Черневъ, Калчо Пасковъ, Ив. Стояновъ, Н. Стойчовъ, Десеви, М. Паничерски, Т. Кърджиевъ, Калчо Симеоновъ и Стоилъ Поповъ.

Председатель: Отъ 172 души представители 58 отсъствуватъ заедно съ касиранитѣ, 123 присѣдствуватъ, повече отъ половината и засѣданието се отваря. Ще се чете протокола на 89 засѣдание.

Секр. Золотовъ: (Прочете протоколътъ на 89 засѣдание.)

Председатель: Има ли нѣкой да забѣлжи нѣщо върху прочетения протоколъ? (Нѣма.) На дневенъ редъ е продължение разглежданieto законопроекта за извънреднитѣ заплати на чиновницитѣ.

Докладчикъ: (Чете чл. 24, споредъ проекта 25.)

III. За послужнитѣ списъци.

„24. Всѣкое Министерство е длъжно да държи послужни списъци за подвѣдомственитѣ си длъжностни лица“. (Приема се.)

(Чете:) „25. Въ послужниятъ списъкъ на всѣкого се забѣлжава въ отдѣлни графи: 1.) името и прѣкорътъ му, годинитѣ и вѣроисповѣданieto му, службата и платата; 2.) гдѣ се е училъ, кога и гдѣ е постигналъ на служба, и какви служби е минавалъ; съ какви добри или зли дѣяния се е отличилъ, предаванъ ли е на сѣдъ и защо, кога и какъ се е свършила работата; 3.) билъ ли е на распускъ и явявалъ ли се е на времето; 4.) билъ ли е въ отставка, кога и колко време, и най послѣ 5.) не ли е билъ подвѣргаванъ на нѣкакви дисциплинарни наказания по службата“.

Райчо Поповъ: Тука наистина споредъ както гласи члена, то е въ редътъ си. Споредъ мене же-

лателно би било, да представи свидетелство от тамъ гдѣто той е служилъ.

М-ръ Цанковъ: За да се запишатъ всички тѣзи нѣща трѣба да има доказателства, и трѣба да има и свидетелство, а когато ще мине на друга служба ще му се дава преписъ отъ това началство, който преписъ ще покаже при постъпването му на друга служба.

Райчо Поповъ: Доволенъ съмъ отъ разясненията на г-на М-ра, но азъ казвамъ, че трѣба да има свидетелство и отъ общината. (Мхмрение.) Защото по моето мнѣние, това повече трѣба, като по-вечето отъ представителитѣ знаятъ, че нѣкого извадятъ отъ служба за зло и го туряатъ на по-голяма служба за добро.

Гинчевъ: Всѣкий законъ влиза въ сила слѣдъ като е утвърденъ и обнародванъ. Разбира се, че ще бъде така и съ този законъ. Послужнитѣ списъци начинаютъ да се ввождатъ отъ сега въ разнитѣ вѣдомства слѣдъ утвърдението на този законъ. Сега, ще ли да се вписва въ списъцитѣ: гдѣ е служилъ той отъ 5 или 10 год. насамъ, или отъ деня когато той законъ е влѣзълъ въ сила. Това трѣба да се обясни.

Райчо Поповъ: Това, което казахъ азъ, постоянствовамъ да се вмѣсти, защото г. Петръ Гинчева не чухъ какво говори.

Предсѣдатель: Давамъ на гласоподаване както си е въ проекта: който не приема 25-й членъ, както си е въ проекта да си дигне ржката. (Меншество.) Значи прието. Предложението пада.

Докладчикъ: (Чете 26 чл. споредъ проекта 27.)

„§ 26. Когато се увольнява нѣкой отъ служба издава му се отъ надлѣжното Началство аттестатъ, заедно съ преписъ отъ послужний му списъкъ, по установеный редъ.“ (Приема се.)

Докладчикъ: (Чете:

IV. За дисциплинарното наказание и уволнението.

27. За всѣка бавность, немарливостъ и непослушность, също и за всѣко надминуване или спиране властта си, и въобще за всѣко нарушение служебнитѣ длѣжности, началството има право да подвъргне виновний на какво да е отъ слѣдующитѣ дисциплинарни наказания:

- а) да му направи строга бѣлѣжка и напомнювание;
- б) да му отнеме частъ отъ мѣсечната плата или
- в) да го сваля на по-долня служба.

Бѣлѣжка 1. Чиновникътъ надминува властта си, когато върши нѣщо прѣко съществуящитѣ закони или даденитѣ му наставления, също и когато самоволно взема нѣкаква мѣрка, за която е трѣбало да испроси предварително разрѣшение отъ по-горната власть, или же, която могла би да се предвиди въ нѣкой новъ законъ.

Бѣлѣжка 2. Чиновникътъ спира властта си, когато не употребява дозволенитѣ му отъ закона срѣдства за предваряние нѣкое престѣпление или вреда за държавата изобщо, и за повѣрената му служба частно“.

Комиссията въ този членъ нѣма нищо освѣнъ въ първата бѣлѣжка послѣдния фраза да се исхвърли: „или же, която могла би да се предвиди въ нѣкой новъ законъ“. Колкото за това, което по напредъ каза г-нъ Петръ Гинчевъ има да кажа, че всѣкий законъ има сила отъ деня на обнародването му, а нѣма обратна сила.

Дюкмеджиевъ: Чл. 28-й казва така: (Чете го до „дисциплинарни наказания.“) Казва се за всѣка бавность, немарливостъ, непослушность, и спиране на властта, т. е. да неправи повече отъ колкото е длѣженъ. Желателно би било да се каже и за злоупотребление, било голѣмо, било малко, началството му да го подвъргне на наказание, защото тука се разбира само, ако е той мързеливъ или сгрѣши; но трѣба да се прибави тука и „ако злоупотрѣби“.

Райчо Поповъ: Същото и азъ щѣхъ да забѣлѣжа, но има да кажа още едно, че за злоупотребленията само да имъ се забѣлѣжава, е твърдѣ малко. Ако нѣкой чиновникъ направи нѣкое злоупотребление. толкова голѣмо, щото да не е достоенъ да отговаря за направеното, то съ такава една бѣлѣжка ще ли се задоволимъ? Второ, първата бѣлѣжка за която г-нъ докладчикъ казва, че ком. е намѣрили за благословно да се унищожи, азъ не зная на какво основание се унищожава. (Докл.: не цѣла.) Наистина, че не е показана въ кои нови закони, но тя си е твърдѣ на мѣсто, нека си остане както си е.

Баларевъ: Г-нъ Дюкмеджиевъ предлага да се вмѣсти въ този членъ и „за злоупотребления;“ но за злоупотребления не трѣба да се правятъ дисциплинарни наказания, но трѣба да се даватъ подъ съдъ. Това е казано въ 32 й членъ. (Гласове: не е). Дисциплинарнитѣ наказания не сж за злоупотребление, защото за злоупотребления чиновницитѣ трѣба да се даватъ подъ съдъ.

Недѣлковичъ: Азъ мисля, че дисциплинарнитѣ наказания не трѣба да даваме въ такъвъ голѣмъ размѣръ. Именно за второто дѣто се казва да му отнемаме частъ отъ мѣсечната плата или да го туряме на по-долна служба, има да кажа, че това е едно страшно наказание и това е работа на съда, заради това за спиране на властта и за злоупотребления направилъ съмъ тѣй: „За всѣка бавность, немарливостъ и непослушность по служебни нѣща, началството има право да направи на чиновника най-строга забѣлѣжка и напомнювание, и послѣ третата бѣлѣжка и напомнювание не трѣба да става писменна забѣлѣжка, но въ случай на неспособность да се рапортира на надлѣжната власть. А всичко друго да

се придаде на по долний 29-й членъ.

Ат. Игнатовъ: (Чете бѣлѣжката.) Когато три пжти му се направи забѣлѣжки, то не трѣба да се даде на по долня служба, но трѣба да се извади отъ служба, защото, ако не е способенъ за по горня служба, какъ може да е способенъ за по долня служба. Никаква служба не трѣба да му се дава.

Тишевъ: Въ този членъ отъ законопроекта, както ми се струва, се говори за погрѣшки, а не за злоупотрѣбления. За злоупотрѣбления всичкитѣ чиновници подлѣжатъ на наказание. Тука се говори само за погрѣшкитѣ, които могатъ да станатъ или отъ бавностъ, или отъ непослушностъ, или пакъ отъ спиране на властѣта. За такива нѣща има дисциплинарни наказания. По моето мнѣние намѣсто да се каже: „какво да е отъ слѣдующитѣ дисциплинарни наказания“ трѣба да се каже: едно отъ слѣдующитѣ дисциплинарни наказания споредъ вината“. Защото за една малка вина може да се употреби строга бѣлѣжка, но на по голѣма вина може да се употреби по строго бѣлѣжка. Тогазъ дохожда да се употреби глоба или штрафъ, който да му се отнема отъ мѣсечната плата. Немарливостъ и бавностъ най сѣтнѣ могатъ да произлѣзатъ отъ неумѣнието на чловѣка или отъ неспособността му; но това не значи, че той не ще може да изпълнява нѣкоя друга служба по добрѣ, за това дисциплинарното наказание си е на мѣсто. Колкото за комиссията, която е забѣлѣжила, да се отхвърли дисциплинарното наказание, то има да кажа, че трѣба да се изостави, защото по голѣмо превишение на властѣта не може да бѣде освѣтъ, ако чиновникътъ направи нѣщо такова, което въ закона не съществува. Бѣлѣжката казва: да върши нѣщо чловѣкъ вънъ отъ съществуващитѣ закони, то е или превишение на властѣта, или произволъ, или злоупотреба. Заради това мисля да се отхвърли, толкозъ повече, защото дѣйствително противъ съществуващитѣ закони може да бѣде не само да прави чловѣкъ нѣщо повече отъ колкото му е дадено, но да прави и по малко отъ колкото трѣба да направи. Въ втората бѣлѣжка се разбира да върши чловѣкъ по малко.

Райчо Поповъ: Азъ не зная 28-й чл. какъ го тълкуватъ другитѣ. Тука гдѣто се казва въобще за всѣко нарушение на служебната длѣжностъ, искамъ да се освѣтлимъ. Като зная, че нарушение на служебната длѣжностъ може да бѣде и това, напр. закона дава право на всѣкого да иска преписъ отъ рѣшението на съдилището; но тѣ му го спиратъ по причина на нѣкаква немарливостъ, или че нѣматъ време, или че подиръ 3 или 5 дена му го дадатъ, тѣй щото истича срока за апелъ. Именно по тая причина искахъ да се освѣтля върху това, и като разбирамъ тѣй тѣзи алинея, че той е билъ длѣженъ да

му даде преписъ, а не му е далъ, то какво трѣба да стане съ такъвъ чловѣкъ? Азъ мисля, че трѣба да се изхвърли отъ мѣстото му и да се удовлетвори онзи, който е загубилъ право да апелира.

Паничерски: Азъ желая да отговоря на г-на Тишева, именно, че негова милостъ тука се лѣже, като смѣсва едно съ друго — прости грѣшки, бавностъ, надминување и спиране на властѣта. Последнетъ е престѣпление, и трѣба да се съди по закона. А бавностъ, немарливостъ и непослушностъ трѣба да се приематъ, както г-нъ Недѣлковичъ го редактира; защото, ако за немарливостъ се отнема мѣсечна плата, то това не може да се допусне, защото, това е твърдѣ строго. Достаточнo е да се направи 3 пжти писменна забѣлѣжка, и подиръ това да бѣде убѣденъ, че ще се уволни отъ службата; а престѣпление всѣкога се съди отъ съдилището. За това, да се приеме този членъ, както го редактира г-нъ Недѣлковичъ.

Докладъ: По напредъ единъ отъ предговорившитѣ г-да каза, че имало злоупотреба малко и голѣмо; но, азъ мисля, че единъ чловѣкъ, който иска да открадне единъ или два франка, той може да открадне и хиляда. И за това, да нѣма разлика между голѣмо и малко престѣпление, но наказание то да бѣде равно: защото, има случаи, гдѣто такова малко злоупотреба за единъ или два франка сж умислено направили,

Недѣлковичъ: Азъ мисля, че редакцията, която предложихъ за този членъ е доста добра. Всичко друго, което е за надминување, спиране властѣта, азъ го считахъ за злоупотреба, и то трѣба да мине презъ съдебна инстанция и да се накаже. А дисциплинарното наказание турихъ 3 пжти строга бѣлѣжка и напомнување; и послѣ това ще се испрати рапортъ на надгѣжната властъ да се отдалечи чиновникътъ, защото той не може вече да върши работа.

М-ръ Цанковъ: Предложението на г-на Недѣлковича изхвърля надминување и спиране на властѣта; това не трѣба да се изхвърля; защото, както бавностъ, немарливостъ и непослушностъ могатъ да бѣдѣтъ съ зло намѣрение или безъ зло намѣрение. И надминување на властѣта може да бѣде съ зло намѣрение или отъ неопитностъ; за туй се дава за тѣхъ дисциплинарно наказание, и щомъ е съ зло намѣрение, то става престѣпление и подпада подъ друго наказание, а не подъ дисциплинарното. Заради туй трѣба да си остане члена както си е.

Баларевъ: Г-нъ Недѣлковичъ предлага да се изхвърли думата нарушение и спиране на властѣта, защото това е било злоупотреба и че трѣба да се даде подъ съдъ. Азъ ще забѣлѣжа, че това го има въ сѣция законъ, именно въ 31 членъ въ 2

алинея (чете): „чиновникъ който слѣдъ като е билъ подвъргнатъ на вситѣ видове дисциплинарни наказания, продължава пакъ да се показва неисправенъ, изважда се отъ занимаемата му длъжностъ; но ако би отъ неисправността му да е произвѣзала нѣкаква вреда за работитѣ по службата, тогава се предава и на сждъ.“ Тѣй щото, онова, което е казано въ горния членъ, именно за бавностъ, немарливостъ и непослушностъ, както и за спиране на властѣта, ако би да сж толкова силни, щото да излиза вреда на работата отъ тѣхъ, тогава се предава на сждъ; и за това, азъ мисля, че на горния членъ не трѣба да се прибавя нищо. (Гласове: исчерпано е!)

Недѣлковичъ: Азъ туй не го исхвърлямъ, но го предлагамъ въ 29 членъ. Туй, което правя, убѣденъ съмъ въ него, че сждѣтъ е, който трѣба да рѣши този челоуѣкъ съ злоупотрепление ли го е направилъ или не; това не е работа на началството, защото на примѣръ единъ началникътъ може да мрази свой секретаръ, и той може да му дава такава наказание щото, да му вземе всичката плата и тогава гдѣ ще се сжди? Право ли ще раздаваме или какъ? Азъ мисля за това, че е най добръ да си остане 28 чл. както го прочетохъ и всичко друго да се тури въ 29 членъ. (Гласове: да се прочете!) (Чете повторно своята редакция).

М-ръ Цанковъ: Единъ чиновникъ за да се даде подъ сждъ, това го прави неговото началство, което виждъ отъ вината, която той е направилъ, да ли е вината станала отъ бавностъ, немарливостъ или непослушностъ; това го разсждава началникътъ. Вижда ли, че нѣщо не е направено съ злонамѣрение, тогава го дава на дисциплинарно наказание. Но, ако вижда, че не е отъ незнание, но съ злонамѣрение, тогава го дава подъ сждъ. Началникътъ има право да го обвинява или да го необвинява. Ако не го обвинява, дава го на дисциплинарно наказание; ако го обвинява, може да го даде на сждъ. Но какъ може сждѣтъ да накаже единъ чиновникъ, гдѣто началството не го е дало подъ сждъ. Началството трѣба да види, има ли злонамѣрение или не, и ако е имало злонамѣрение дава чиновника на сжда за да се накаже. Слѣдователно, тукъ не могатъ да се отдѣлятъ всички случаи, защото превишение на властъ може по долний чиновникъ да го е направилъ просто отъ глупостъ или отъ незнание. Трѣба да бжде челоуѣкъ управителъ еднажъ за да разбира това нѣщо.

Предсѣдъ: Желаетъ ли Нар. Събрание да се говори? (Не желаетъ). Който не приема чл. 27-й както си е въ законопроекта да си дигне ржката. (Меншество). Значи приетъ.

Докладъ: (Чете):

Чл. 28. За разгласяване службенитѣ работи и свѣдѣния, които е поржчано тайно да се държатъ, сждо и за

издаване преписи отъ официални бумаги безъ предварително дозволение отъ началствующото лице, което ги е подписало, виновниѣ, споредъ важността на свѣтнитѣ, които сж произвѣзли или могатъ да произвѣзжтъ отъ това подвъргава се на строга бѣлѣжка, изважда се отъ служба или, ако може да се съзира въ това зломншенностъ, предава се и на сждъ.

И тукъ комиссията нѣма никакви забѣлѣжки.

Недѣлковичъ: На този членъ има да прибави туй, че осждениятъ отъ сжда чиновникъ, да не се приема въ никаква служба въ Княжеството.

М-ръ Цанковъ: Когато предажжтъ одного чиновника на сждъ, сждѣтъ опредѣля може ли да бжде още на служба или не; това е работа на сжда и сждѣтъ може да види, споредъ погрѣшката каква е, или да го освободи че не е виноватъ, или казва, че е виноватъ и му опредѣлява наказанието.

Недѣлковичъ: Щомъ не е виноватъ, тогава не е осжденъ. Азъ казвамъ, който е осжденъ за злоупотрѣбление, той не трѣба да се приема вече въ никаква служба.

М-ръ Цанковъ: Челоуѣкъ да говори това, трѣба да е челъ наказателния законъ, който опредѣлява наказанията какви сж и казва, ако е престѣпление таково и таково, тогава се оссжда на толкова години да не бжде на служба, или пакъ вѣчно да не бжде на служба. Сждѣтъ може да го осжди на единъ мѣсець и подиръ да не можемъ да го вземемъ на служба. Сждѣтъ го казва, да ли може да се вземе още на служба или не.

Ат. Игнатовъ: Много ми е жално, като виждамъ, какво защищава г-нѣ Министръ Цанковъ чиновницитѣ. Единъ чиновникъ, ако се даде на сждъ, то му се разянява за какво е даденъ на сждъ, и то не само за единъ мѣсець, но и единъ день като бжде затворенъ не бива вече чиновникъ.

Пановъ: Чини ми се, че г-нѣ Министръ твърдѣ ясно представи въпроса, за който се сега говори, като забѣлѣжи при това, че тия, които повдигатъ въпроса, вижда се, че не сж знакоми съ наказателния законъ, който сществува. Извѣстно е, г-да, че ние имаме наказателенъ законъ и въ сждето време, въ този законъ опредѣляватъ се всички тия случаи, когато подсждимия може да постѣпи пакъ на служба и когато съвършено може да му се откаже. Сега да правимъ законъ, то значи, законъ върху законъ да правимъ; за това предлагамъ, да си остане члена тѣй както си е. (Гласове: съгласни).

Пресѣдъ: Давамъ на гласоподаване. Който не приема чл. 28 както си е въ законопроекта да си дигне ржката. (Никой). Приема се.

Докладъ: (Чете):

29. За всѣко неуважение или оскърбление къмъ началството или къмъ какъвъ да е по горенъ чиновникъ, изразено устно, писмено или печатано, длъжностното ли-

це подвѣржава се на дисциплинарно наказание или, ако е много важенъ случайтъ, предава се на сѣдъ.

Дюкмеджиевъ: (Чете горнийтъ членъ). Но азъ не разбирамъ тука, може ли да стане такава нѣщо: единъ началникъ може да има секретаръ и че не е въ длѣжностъ а на вѣнъ, и се разговаря нѣщо противъ него. Да ли може въ този случай началникътъ да го даде подъ сѣдъ, защото го билъ огорчилъ секретарътъ. Но понеже тука не е станало по служба, за това да се каже: „за всѣко оскърбление, станало по служба“. Значи, ако той е виновенъ по службата. Но, ако сж се спрѣчкали за друго нѣщо, тогава не може

Калчо Пасновъ: Азъ не зная, тука виждамъ че, неуважение и оскърбление се отнася само къмъ чиновници, но, ако се случи това и съ гражданитѣ, то какво трѣба да се прави? (Смѣхъ).

Ненко Храновъ: Азъ това щѣхъ да кажа, което г. Дюкмеджиевъ забѣлѣжи, защото зная единъ такъвъ случай. Нашия началникъ бѣше искалъ отъ единъ жандаринъ да вземе правителствени дѣрва и да ги гори у дома си, а той понеже не му ги даде, началника го предаде на сѣдъ и го извади изъ служба. За това, да се разясни бѣлѣжката на г. Дюкмеджиева и да се вмѣсти тука.

М-ръ Цанковъ: Ако жандаринътъ е билъ да-ленъ на сѣдъ, то сѣдътъ е кривъ, защо не е наказалъ началника, а не е кривъ законътъ.

Баларевъ: Азъ мисля, когато чиновникъ не изпълнява обязаноститѣ или когато противорѣчи на по горния, то споредъ 28 чл. може да се подвѣргне на дисциплинарно вѣзисание, но този членъ е когато не изпълнява длѣжността си и когато не вършатъ работа; а когато сж вѣнка, тогава, ако покаже неуважение на другия чиновникъ или, ако му не стане на крака или, ако го не поздрави, то по голѣмия има ли право да го даде на дисциплинарно вѣзисание. Ако бжде тѣй, тогава това ще даде поводъ на голѣми злоупотребления, защото единъ голѣмъ чиновникъ ще може да прави произволъ и да иска да му налага на по долния си дисциплинарно наказание, кога му скимне. Тѣй що това е излишно, защото, когато е виновенъ въ работата, мисля, за това има сѣдъ и по голѣмия чиновникъ може да го предаде на сѣдъ, гдѣто ще се разгѣда работата, както е за всички други граждански дѣла. За това съмъ на мнѣние този членъ съвсѣмъ да се изхвърли.

Паничерски: И азъ ще повтора сжщото, което каза г. Баларевъ; защото такава нѣщо може да сжществува, но не въ една конституционна, нито даже въ монархическа държава. Ако да внесемъ такъвъ единъ членъ, то ще значи, да стесняваме съвѣстѣта на всѣкий чиновникъ да не може да гълкува лошацитѣ прѣстижления на по горния

чиновникъ. Такова нѣщо не може да стане въ една конституционна държава. За това съмъ на мнѣние съвършено да се изхвърли. (Гласове: съгласни).

М-ръ Цанковъ: Наистина, ако бжде оскърбление или неуважение на началството вѣнъ отъ службата, то е извѣстно, че има за това сѣдъ. И азъ съмъ съгласенъ, че може да се изхвърли този членъ, защото въ горния членъ е казано за непослушностъ, което ще обѣема сжщото.

Предсѣд.: Щомъ се съгласява г. Министръ да се изхвърли, то не остава какво да се гласува, ако и комиссията е съгласна.

Доклад.: Въ комиссията имаше двѣ мнѣния, отъ които едното бѣше да се изхвърли, но защото нѣмаме положително нѣщо, за това и не се изхвърли по напредъ. Сега не остава върху какво да се говори.

Доклад.: (Чете):

30. Който чиновникъ, слѣдъ като е билъ подвѣргнатъ на вситѣ видове дисциплинарни наказания, продължава пакъ да се показва неисправенъ изважда се отъ занимаемата му длѣжностъ; но ако бл отъ неисправността му да е произгѣяла нѣкаква вреда за работитѣ по службата, тогава се прѣдава и на сѣдъ. (Приема се.)

Доклад.: (Чете чл. 31 споредъ проекта 32.):

31. За неявяване въ службата, преди да му се дозволи отъ надлѣжното началство, сжщо и за оставянето ѝ, преди да предаде дѣлата, споредъ установенний редъ на приемника си или на назначеното за това лице, виновний се подвѣржава на едно отъ изброенитѣ по горѣ въ § 27 дисциплинарни наказания, или, ако тѣ не могатъ се употрѣби, предава се на сѣдъ.

Комиссията нѣма никакви забѣлѣжки.

Д-ръ Антоновъ: Азъ мисля, че преди този членъ, трѣба да се вмѣсти другъ единъ членъ въ видъ на едно предложение, именно, за да може да се гарантиратъ по долнитѣ чиновници отъ произвола на началницитѣ. Азъ намислихъ този членъ въ видъ на едно предложение.

Предсѣд.: Има ли 5 души да го поддържатъ? (Има.) Послѣ можете да го напишете.

Д-ръ Антоновъ: Преди този членъ, защото, тамъ му е мѣстото.

М-ръ Цанковъ: Менѣ се струва, че когато му е мѣстото, по добрѣ е да се види сега, защото може да зависи отъ него прибавлението на долни нѣкой членове.

Д-ръ Антоновъ: (Чете): Всѣкий чиновникъ има право да се оплаква отъ горнето си началство, ако неговия непосредственъ началникъ не е постѣпилъ справедливо спрямо него, при налагането дисциплинарното наказание.

Предсѣд.: Желаетъ ли нѣкой да говори върху това предложение? (Не желаетъ). Който не приема предложението на г. д-ра Антонова да си дигне

ржката. (Приема се). Това става сега 29 членъ.

Доклад.: Чете още единъ пътъ чл. 31 (проектъ 32). (Вижъ горѣ).

Комиссия не е направила никакви забѣлжки върху този членъ.

Р. Поповъ: Азъ мисля, че 27 § става 26.

Доклад.: 27 § си остава.

М-ръ Цанковъ: На мѣсто 28 е написано 27, споредъ приетия законъ става 27.

Предсѣд.: Който не приема чл. 31 да си дигне ржката. (Никой). Приема се.

Докладчикъ: (Чете):

32. Всѣкий чиновникъ, когато се възбуди противъ него уголовно преслѣдване за обвинение въ злодѣяние или престѣпление, отстранява се временно отъ службата до тогавъ, до когато се произнесе надлѣжниятъ съдъ или догдѣто дѣлото се прекрати отъ компетентната властъ.

Платата на отстранениятъ чиновникъ му се дава въ случай на прекращението, на преслѣдването или, ако съдътъ го оправдае,

Комиссията не е направила никакви измѣнения. Само това, когато го преписвали види се му е диктувано на оня, които го е писалъ „новъ редъ“ и той писалъ новъ редъ. За това „новъ редъ“ трѣба да се исхвърли.

Паничерский: Азъ бихъ желалъ да зная, коя е тая компетентна властъ, която може да прекратява дѣлото.

М-ръ Цанковъ: Всѣкога началството предава подъ съдъ подчинения нему чиновникъ. Началството испитва работата, и днесъ и утрѣ я предава на съдилището. Но подиръ 5 дена дохождатъ други документи, отъ които се види, че наистина този чиновникъ не билъ виновенъ. Началството тогава оттегля протестътъ си също, когато напр. идемъ на съдъ, можемъ да кажемъ, че си искамъ честта; нѣмамъ ли право пакъ да си искамъ съдбата назадъ? (Гласове: има.)

Паничерский: Азъ не можъ да се съглася. Веднажъ възбудено уголовно преслѣдване не може да се прекратява. Той ако не е виноватъ, съдътъ го оправдава и той може пакъ да си отиде на мѣстото; За това мисля, че компетентната властъ да се отхвърли.

М-ръ Цанковъ: Г-нъ Паничерский бѣше и съдникъ и адвокатинъ и за туй по добръ да се размисли върху това. Азъ моля да се не говори тъй легко. Ще кажа убива се единъ человекъ на пътятъ. Роднинитъ му правятъ давия и полицията хваща убийцата и предава го на съдъ. Сега дохождатъ роднинитъ на убития и правятъ даваджилжкъ, като казватъ: Убиха ни братътъ или роднината и казватъ искаме толкова загуба“. Въ същото време убиецътъ се погажда съ роднинитъ за убития человекъ и тогавъ отиватъ роднинитъ въ съдътъ и казватъ: „Ние не сме даваджии. Извѣстно е, че оногавъ убийца пра-

вителството нѣма да го освободи, но ще го освободи само отъ загуби, които претендираха роднинитъ; а правителството има една загуба, че той е развалилъ общиятъ редъ. Държавата го съди и осъжда на наказание, защото го убилъ. Ако напр. нѣкой ме е билъ или ми ударилъ единъ шамаръ и казвамъ, че еди-кой си напр. Яичевъ ми удари сръдъ пазаря единъ шамаръ, искамъ да се накаже. Тогавъ е захвантъ съдътъ и ще ми каже: елате утрѣ. Но ние до вечерта се погодихме и утрѣ отивамъ на съдътъ и казвамъ, че сме се погодили. Тогавъ ще ли го съди съдътъ? (Гласове: нѣма.) Ето така е и съ началството, началството вижда, че еди-кой чиновникъ направилъ престѣпление и го дава подъ съдъ. На вторий денъ дохождатъ други доказателства и се доказва, че той не е виновенъ и началството оттегля обвинението. Ако има загуба държавата отъ това, то отговаря началникътъ; но той има право да го оттегля отъ съдътъ; но началникътъ отговаря за вредата на държавата, ако е такава имала. Слѣдователно трѣба да се каже, че компетентното началство има право да го оттегли.

Баларевъ: Въпросътъ бѣше за нѣкои дѣла, които се прекратяватъ въ съдилището и които не се прекратяватъ. Наистина има предвидено въ закона за дѣла, които може съдилището да ги прекратява, като се оттеглява дѣлото и нѣма вече претенции. Но въ такива дѣла неспадатъ злодѣяния и престѣпление, както е тука казано. Такива дѣла не може да се прекратятъ, и може да се дадѣтъ само свѣдѣния на съдътъ и да се съобщатъ на прокурора и прокурора може да даде заключение, ако и съдилището намѣри за добро да се прекрати дѣлото.

М-ръ Цанковъ: Злодѣяние не е противъ друго лице, но противъ службата. Вжтрѣ въ службата, то е извѣстно, че то докачва или същето началство или държавата. Ако той бие нѣкого или псува, или открадне нѣщо, това е нѣщо друго. Но, ако докача държавата, то представителтъ на държавата е началството, което го дава подъ съдъ. Азъ не зная защо не можемъ да се разберемъ тукъ. Ако той е билъ нѣкого, то началството не го дава подъ съдъ, но онзи, на когото е направилъ лоша вина, а началството го предава на съдъ по престѣпление на службата и то тамъ гдѣто се поврежда държавата, и началството отговаря за вредата. Началникътъ отговаря предъ Н. С. и ако оттегли съдбата назадъ, то той отговаря, ако излѣзе отъ това нѣкою повреда и щомъ е отговоренъ началника за това, има и право да отнема това.

Тихчевъ: Ако би да се приеме послѣдното предложение въ 32 членъ, то ще каже, че ние искаме да увеждаме единъ безпорядкъ въ нашитъ съдилища. Защото внесе се едно дѣло да се пре-

даде единъ чиновникъ на сждъ, и то си има извѣстенъ пътъ, по който това дѣло ще ходи. Г-нъ Министръ казва, че може да наруши службата и тогава, ако се оправдае, то само компетентната власт може да оттегли това дѣло отъ сждътъ, ще рече, че ние да си играемъ съ едно сждилице. Щомъ се внесе едно уголовно дѣло въ сждътъ, изслѣдователя почнува своитѣ дѣйствия и ако това лице заслужва оправдание или наказание, то си има тамъ извѣстни доказателства въ достаточна сила да го оправдае или не. Ако нѣма доказателства, че е направилъ престѣпление, тогава прокурора ще даде дѣлото на прекращение и слѣдователно послѣдното предложение, трѣба да се извади.

Мантовъ: Г-да! Тука се развива една теория и много ми е жалъ, че тя става отъ г-на Министра на Вжтрѣшнитѣ Дѣла и тя е съвсѣмъ неприспособна и не предвидена отъ никакъвъ законъ. Г-нъ Министръ, самичкъ го призна това, че едно дѣло за оскърбление може да се прекрати; но щомъ се говори за злодѣяние, то не може да се прекрати. Днеска единъ чиновникъ даденъ подъ сждъ, то споредъ неговото мнѣние по разни обстоятелства или по възблаговоление може да го отдрѣпне отъ сждътъ. Това нѣщо не може да бжде престѣпление, това е толкозъ ясно, че г-нъ Министръ послѣ самъ ще стъзнае, че единъ чиновникъ даденъ подъ сждъ, не може да се отдрѣпне назадъ. И че щѣли да се донесатъ свидѣтелства, че чиновника не е виноватъ, то азъ вѣрвамъ, че ако се представятъ на сжда, то сждътъ ще ги види и ще го оправдае, тогава той ще си дойде пакъ на длъжността и ще си я върши. За това надлѣжната власт никакъ не може да отдрѣпне чиновника даденъ подъ сждъ назадъ.

М-ръ Цанковъ: Види се, че предговорившии не ме разбралъ. Азъ ви казахъ съ примѣръ, че единъ чловѣкъ, когато прави давия отъ другъ за едно престѣпление, което докачва само личността, то даваджията има право да си отнеме давията отъ сждилицето. Но престѣплението не само личността, а може да докачва и интереситѣ на държавата или на другито. Когато се касае до докачание на държавата, тогава е извѣстно, че не може да се оттегли давията. Но единъ Министръ напр. може да даде единъ чиновникъ подъ сждъ и казва, че е открадналъ отъ държавнитѣ пари; но вчера го даде подъ сждъ, а днесъ отива и отнима давията отъ сждътъ, защото началството или Министрътъ на вторий день види доказателства, че наистина тѣзи пари той не ги е открадналъ. Въ такъвъ случай той има право да отнима давията отъ сждътъ и сждилицето не може да слѣдва. Сега ако наистина Министрътъ е излъганъ че тѣзи пари сж откраднати и той е доказалъ, че не сж, то тогава Министрътъ отговаря, но Минис-

трътъ има право да отнима давията.

Паничерский: Азъ нѣма да говоря нито като сждия, нито като адвокатъ, но просто като депутатъ. Азъ ще повтора само толкозъ, че ако допустнемъ да остане тѣзи дума отъ компетентната власт, то ще остава право на началството да си играе съ чиновницитѣ, както то иска. Азъ мисля, че преди да се предаде дѣлото въ сждътъ, властѣта испитва твърдѣ добръ какъ стои дѣлото; но сега да се дава въ сждътъ и пакъ да се дръпне назадъ, то тогава иначе ще излѣзе. Тогазъ ще стигне нѣкой и ще каже: Тозъ направи така и така; или утрѣ нѣкой ще му се помоли и той тогава дърпа дѣлото назадъ, то тогава властѣта ще си играе съ чиновницитѣ, както мачката съ мишкитѣ.

Райчо Поповъ: Сждо и азъ искахъ да заблѣжя, което каза г-нъ Паничерский, той добръ разясни работата.

Баларевъ: Г-нъ Министръ на Вжтр. Дѣла подъ думитѣ злодѣяние и престѣпление, той каза, че могли да се разумѣватъ за частни лица и че не може да се оттегли едно дѣло отъ сждътъ, когато е за убийство, А когато се касае за държавни интереси, то началството можело да го оттегли. Сждътъ самъ ще глѣда фактитѣ да ли е злодѣяние, или престѣпление направено и отъ какъ дойде въ сждътъ, никой не може да прекрати дѣлото, освѣнъ самъ сждътъ, когато даде прокурора своето заключение. Напр. единъ чловѣкъ, ако направи едно злодѣяние и отива въ сждътъ, казва, че азъ не съмъ направилъ и отказва, че го е билъ направилъ. Щомъ има фактове, че не го е направилъ, то сждътъ го освобождава т. е. компетентната власт е само сждътъ, а никоя друга власт не може сега да прекратява дѣлото, щомъ е даденъ подъ сждъ за злодѣяние или престѣпление.

Тишевъ: Именно това щѣхъ да кажа, че споредъ законитѣ, които сж изработени въ миналата сесия определено е, че всѣко едно престѣпно дѣло, което постѣпи въ сждътъ, може да се прекратява преди рѣшението на сждътъ, но само отъ сждътъ. А колкото за дигание дѣла още не влѣзли въ сждътъ, тѣ могатъ да се въспиратъ отъ самитѣ потърпевши. Именно е определено, ако би прокурора намѣри злоупотрѣбление на единъ чиновникъ, то да се отнесе до началството и да иска да се даде този чиновникъ за злоупотрѣблението подъ сждъ. Ако началството не се съгласява, тогава ставатъ препирни между прокурора и началството, които се рѣшаватъ отъ Кассацията. За това, ако остане компетентна власт, то трѣба да се разбира касацията и то за прекратяване на сждебното дѣло.

Предсѣдатель: Тогава моля, г-да, да редактирате члена.

Паничерский: Да се отхвърли думата „компетентна власт“.

Баларевъ: Най добръ ще бжде така „отстранява се привременно от служба до тогава, до когато се произнесе надлъжний съдъ, или до гдѣто дѣлото се прекрати пакъ отъ съдѣтъ.“

Недѣлковичъ: Азъ мисля, че трѣба да се остави до надлъжний съдъ, а другото да се отхвърли.

Тишевъ: Въ такъвъ случай трѣба да се измѣни и другото, именно: „За всѣкий чиновникъ противъ когото бѣше възбудено уголовното преслѣдване може да се прекратява това преслѣдване преди да се даде подъ съдъ дѣлото, или когато се възбуди дѣлото за злодѣяние или престѣпление въ съдѣтъ, прекратява се, когато се произнесе съдѣтъ“. Именно трѣба да се тури това нѣщо да може кассацията да въспира преслѣдванието.

Предсѣдатель: Давамъ на гласоподаване напредъ както е въ законопроекта. Който не приема както стои въ законопроекта да си дигне ржката. (Висшегласие.) (Не прието). Тогава остава споредъ второто предложение тъй: „когато се произнесе надлъжний съдъ.“ (Гласове: да.) (Приема се). Послѣ ще се четете този законъ въ послѣдня редакция. Сега давамъ 5 минути распусъ.

(Послѣ распусъ).

Предсѣдатель: Засѣданието се отвара на ново.

Докладчикъ И. Цановъ: (Чете):

ЗАКОНЪ

за

а) извънреднитѣ заплати на чиновницитѣ; б) за распусътъ имъ; в) за послужнитѣ имъ списъци, и г) за дисциплинарното имъ наказание и уволнение отъ служба.

I Извънреднитѣ заплати на чиновницитѣ.

1. Чиовницитѣ на Княжеството се назначаватъ споредъ общитѣ закони и особнитѣ правилници на учрежденията съ платата показана въ приелитѣ щати.

2. Никой не може да има двѣ или повече правителствени служби въ едно и същото време освѣтъ, ако да замѣстява нѣкого привременно, и то по същото вѣдомство.

3. Всѣкий чиновникъ получава само една щатна плата, и то споредъ смисъла на указа, отъ деня за назначението, или встъпванието му на служба, до деня за предаванието длъжността.

4. Ако би нѣкой чиновникъ да се назначи и въ нѣкоя комиссия не по същото вѣдомство, въ което служи и за която не е предвиденъ особенъ щатъ, въ такъвъ случай той покрай платата си получава и едно възнагра-

ждение въ размѣръ на $\frac{1}{3}$ отъ платата му за цѣло време докль трае комиссията.

5. Всѣкий заслуживший чиновникъ, ако би по нѣкоя причина да се закрие службата му, има право да получава прежната си плата до онова време догдѣ се повика на друга съответствующа служба, но не по дълго отъ единъ мѣсець, слѣдъ истичанието на който това право си губи платата.

6. Министръ, който си даде оставката отъ службата си, получава заплатата си два мѣсеца слѣдъ оставката си, ако не се назначи на друга служба.

7. Всѣкому, който се назначава или премѣства на служба, даватъ се положенитѣ за това пътни разноски за пройденото разстояние отъ мѣстопребиванието до мѣстоназначението му.

8. Ако назначеното лице не се яви на службата си въ опредѣлений срокъ и при това, не докаже важността на причинитѣ за окжениванието му, съгласно съ § 23 отъ настоящия законъ, тогава една частъ отъ платата си губи, съразмѣрно съ времето на окжениванието му.

9. Срокътъ, въ който назначеното лице трѣба да се яви на службата си, опредѣлява се по най късото разстояние по между мѣстопребиванието и мѣстоназначението му, като се смѣта по 40 километра на день за пътувание; при това срокътъ наченва отъ деня, когато му се яви за назначението, или когато предаде дѣлата отъ службата си.

10. Когато се командирова нѣкой по правителствена работа, получава не само пътни разноски за пройденото разстояние, но и наднични пари, вънъ отъ платата, за всичкото време на командировката му.

11. За командировка въ предѣлитѣ на Княжеството, длъжноститѣ лица получаватъ наднични пари въ размѣръ на $\frac{1}{4}$ отъ платата имъ на день; а за командировка вънъ отъ Княжеството, тѣ иматъ право и на една прибавка; опредѣлена отъ Министерский Съвѣтъ споредъ степеня на длъжността и важността на посланието имъ.

12. Пътнитѣ разноски вънъ отъ Княжеството се опредѣляватъ отъ Министерский Съвѣтъ, съобразно съ условията на пътуванието; а вътрѣ въ Княжеството, тѣ се смѣтатъ по три начина:

а) когато пътуванието става презъ мѣста, гдѣто има пощенски тракть, длъжностното лице получава по 40 ст. за всѣкий пройденъ километръ, ако заплатата е по долу отъ 3000 лева; ако ли заплатата е отъ 3000—6000 лева, по 60, отъ 6000—10,000 лева по 80, и най послѣ отъ 10,000 и по горѣ по 120 ст. на всѣкий километръ;

б) когато пътуванието става по желѣзница или параходъ, длъжностното лице получава билетъ за I классъ, ако то би имало право на пътни разноски отъ 80 сант. на горѣ за всѣкий километръ съгласно съ горнето пресмѣтане, или билетъ за II классъ, ако би нѣмало това право; най цостѣ;

в) когато пътуванието става презъ мѣста, гдѣто нѣма ни пощенски тракть, нито желѣзница или параходъ, длъжностното лице получава толкова пътни разноски, колкото е дѣйствително разнело за пътъ съгласно съ оправдателнитѣ му документи, потвърдени отъ надлъжнитѣ службени мѣста.

II. За распуситѣ на чиновницитѣ.

13. Всяко длъжностно лице има право на едномѣсеченъ распусъ презъ годината.

14. Распусътъ за повече отъ единъ мѣсець се дава само единъ пътъ въ двѣ години, и то не повече отъ 2 мѣсеца, а за по малцѣ отъ единъ мѣсець се дава и по често споредъ истинската нужда.

15. Ония длъжностни лица, които направо зависятъ отъ Министерствата, просятъ и получаватъ распусъ до единъ мѣсець отъ надлъжниятъ Министръ, а останалитѣ — отъ своето непосредственно началство, което обаче за всѣкий отдѣленъ случай съобщава въ надлъжното Министерство за знание.

16. За по голѣмъ распусъ отъ единъ мѣсець на вситѣ длъжностни лица въобще се иска разрѣшение само отъ надлъжниятъ Министръ.

17. Просбата за распусътъ дава се на непосредственното началство, което, ако не е компетентно само да разрѣши просидий распусъ, представлява просбата заедно съ своето мнѣние въ надлъжното Министерство, на благоусмотрѣние и зависяще распореджане.

18. Въ просбата за распусъ трѣба да е показанъ денятъ, отъ когато желае просителтъ да бѣде распуснатъ; въ противенъ случай, распусътъ наченва отъ деня, въ който излъзе разрѣшение отъ надлъжното началство.

19. Въ распуснитѣ свидѣтелства, които се издаватъ отъ надлъжното началство, обозначаватъ се името и прѣкорътъ на длъжностното лице, службата му, причината и срокътъ на распуса.

20. За всето време на распуса длъжностнитѣ лица си получаватъ цѣлата плата, а за просроченото време нѣматъ право да получатъ нищо.

21. Лицата, на които е даденъ распусъ длъжни сж да се явятъ на службата си въ деня, когато имъ се свършва срокътъ, указанъ въ распуснатото свидѣтелство.

22. Който се не яви на службата си до единъ мѣсець слѣдъ свършването срока на распуса му и непредставя законно оправдание за окжсняването си, лишава се отъ службата; той се лишава отъ нея и тогава, когато просроченото време надминува единъ мѣсець, безъ да се глѣда на причинитѣ за окжсняването му.

23. Законни причини за окжсняването на длъжностнитѣ лица, както и за неявяването имъ въ службата, могатъ да бждатъ: 1) сериозна и опасна болѣсть тѣхна или на домашнитѣ имъ; 2) смъртъ на дѣцата, родителитѣ или най близкиятъ имъ роднини и най послѣ 3) извънредни обстоятелства, ако ги уважи началството.

Бѣлѣжка: Чиновникъ, на когото болѣстьта се продължава повече отъ три мѣсеци, получава цѣлата заплата за 3 мѣсеци, слѣдъ това прекъсва се заплата му.

III. За послужнитѣ списъци.

24. Всѣко Министерство е длъжно да държи послужни списъци за подвѣдомственитѣ си длъжностни лица.

25. Въ послужниятъ списъкъ на всѣкиго се забѣлѣжава въ отдѣлни графи: 1) името и прѣкорътъ му, годинитѣ и вѣроисповѣданieto му, службата и платата; 2) гдѣ се е училъ, кога и гдѣ е постѣпилъ на служба, и какви служби е минавалъ; съ какви добри или зли дѣяния се е отличилъ, предаванъ ли е на сждѣ и защо, кога и какъ се е свършила работата; 3) билъ ли е на распусъ и явявалъ ли се е на времето; 4) билъ ли е въ отставка, кога и колко време, и най послѣ 5) не ли е билъ подвѣргаванъ на нѣкакви дисциплинарни наказания по службата.

26. Когато се удовнява нѣкой отъ служба, издава му се отъ надлъжното началство аттестатъ, заедно съ прѣписъ отъ послужниятъ му списъкъ, по установенитѣ редъ.

IV. За дисциплинарното наказание и уволнението.

27. За всѣка бавностъ, немарливостъ и непослушностъ, сжщо и за всѣко надминуване или спиране властѣта си, и въобще за всѣко нарушение служебнитѣ длъжности, началството има право да подвѣргне виновниятъ на какво да е стѣ слѣдующитѣ дисциплинарни наказания:

- а) да му направи строга бѣлѣжка и напомнюване;
- б) да му отнеме частъ отъ мѣсечната плата или,
- в) да го сваля на по долня служба.

Бѣлѣжка 1. Чиновникътъ надминува властѣта си когато върши нѣщо преко сжществуящитѣ закони или даденитѣ му наставления, сжщо и когато самоволно взема нѣкаква мѣрка, за която е трѣбало да испроси предварително разрѣшение отъ по горната властъ, или же която могла би да се предвиди въ нѣкой новъ законъ.

Бѣлѣжка 2. Чиновникътъ спира властѣта си, когато не употребява дозволенитѣ му отъ закона срдѣства за предваряние нѣкое престѣпление или вреда за държавата изобщо, и за повѣренната му служба частно.

28. За разгласяване служебнитѣ работи и свѣдѣния, които е поржчано тайно да се държатъ, сжщо и за издаване преписи отъ официални бумажки безъ предварително дозволение отъ началствуящото лице, което ги е подписало, виновниятъ, споредъ важността на сѣтинитѣ, които сж произлѣзли или могатъ да произлѣвжтъ отъ това, подвѣргва се на строга бѣлѣжка, изважда се отъ служба, или ако може да се съзира въ това вломишенностъ, предава се и на сждѣ.

29. Всѣкий чиновникъ има право да се оплаква отъ горното си началство, ако неговия непосредственъ началникъ не е постѣпилъ справедливо спрямо него и при налагането на дисциплинарно наказание.

30. Чиновникъ, който слѣдъ като е билъ подвѣргнатъ на вситѣ видове дисциплинарни наказания, продължава пакъ да се показва неисправенъ, изважда се отъ занимаемата му длъжностъ; но ако би отъ неискравността му да е произлѣзла нѣкаква вреда за работитѣ по службата, тогава се предава на сждѣ.

31. За неявяване въ службата, преди да му се дозволи отъ надлъжното началство, сжщо и за оставянieto ѝ, преди да предаде дѣлата, споредъ установенитѣ редъ, на приемника си или на назначеното за това лице, виновниятъ се подвѣргва на едно отъ изброенитѣ по горѣ въ § 27. дисциплинарни наказания, или ако тѣ не могатъ се употребѣти, предава се на сждѣ.

32. Всѣкий чиновникъ, когато се възбуди противъ него уголовно престѣждане за обвинение въ злодѣяние или престѣпление, отстранява се привременно отъ службата до тогава, до когато се произнесе надлъжниятъ сждѣ.

Платата на отстраненитѣ чиновникъ му се дава въ случай на прекращението на престѣжданieto или ако сждѣтъ го оправдай.

М-ръ Славейковъ: Въ 7-й членъ се казва „всѣкому, който се назначава и премѣства на служба.“ Азъ мисля, че вчера думата „назначава“ си останана. (Гласове: остана.)

Михаиловскитъ: Въ този законъ има пропустнато нѣщо много важно и ако обичате подкрѣпете ме,

ако го намѣрите за благословно. Моето предложение гласи така: (Чете:) „Чиновници на едно и също вѣдомство не могат да бждат роднина помежду си или съ началника до 4-та степенъ по кръвъ и до трета степенъ по сватовщина.“ Това го предлагамъ, за да не се развива у насъ непотизъмъ, напр. окр. началникъ турилъ секретаръ еди-кого си, а той му билъ зеть или нѣщо друго. Такива случаи произвождатъ оплаквания. Заради това чиновници въ едно и също вѣдомство да не бждатъ роднина съ началника, или съ другъ нѣкой до 4-та степенъ по кръвъ и до трета по сватовщина. (Гласове: съгласни.)

Предсѣд.: Поддържа ли се това предложение отъ 5 души? (Поддържа се.)

Михайловский: (Чете още веднажъ предложението си.) Това може да се тури въ първата глава.

Доклад.: Комиссията когато разгледжаше този законопроектъ, имала е още единъ пжтъ толкова материялъ за разгледжане; но когато тука е дума само за платитѣ на чиновницитѣ, за распусътъ имъ, за послужитѣ имъ списъци, за дисциплинарното имъ наказание и уволнение отъ служба, но не е дума и за назначенето имъ, за това е изоставила тѣзи работи и не е казано нищо за тѣхъ, а у мене има единъ законопроектъ за всичкитѣ чиновници какъ трѣба да бждатъ назначавани, какъ да имъ се плаща и т. н.

Недѣлковичъ: Азъ имамъ да кажа нѣщо върху 4-й членъ.

Предсѣдателъ: Говорете върху това предложение на г-на Михайловский.

Лазаръ Дуновъ: Азъ имамъ да говоря върху другъ единъ членъ.

Михайловский: Г-нъ Илия Цановъ казва, че има особенъ законъ за чиновницитѣ; той може да се представи въ друга една сессия; но това, което предлагамъ сега, е налѣжаще нѣщо и трѣба отъ днесъ да стане законъ, а утрѣ като стане другъ законъ, тогава да се дигне отъ тука и да се тури въ другъ законъ. (Гласове: съгласни.)

Тишевъ: Преди да приемемъ това предложение, по добръ щѣше да бжде, да си размислимъ малко и не ще бжде зло да се остави слѣдъ два или три дня. Колкото азъ разбирамъ това предложение, то азъ мисля, че два брата не могат да бждатъ предсѣдатели или членове въ два различни сѣдове, (Гласове: това е друго,) защото е казано едно и също вѣдомство, а тѣ сж подвѣдомствени на Министра на Правосѣдието. Така също мисля, не могат да бждатъ два брата или братовчеди и пр. Началници, защото и тѣ сж подвѣдомствени подъ едно и също вѣдомство.

Никола Тошновъ: И азъ имамъ едно предложение.

Предсѣдателъ: Още не е свършено първото.

Свяц. Радевъ: Предложението на г-нъ Михайловский е добро, но трѣба да се поразмисли за него, защото въ голѣмитѣ градища има достаточнo число хора, които иматъ разни постове, а въ по малки градове има малко достойни хора за различни постове. Тогава какъ трѣба да правимъ? Трѣба по добръ да ограничимъ това, което предлага г-нъ Михайловский.

А. Цановъ: Азъ мисля, че предложението на г-на Михайловский е твърдѣ ясно и не се простира, както каза г-нъ Тишевъ, на такъвизъ случаи, щото два брата не могат да бждатъ сѣдии въ Княжеството. Но тука е работата, че не могат да бждатъ въ едно и също сѣдилище. (Михайловский: ще рѣче въ едно и също учреждение.) Ние сме се научили, г-да, какво става и за това е нужно да се приеме това предложение.

Михайловский: Азъ мисля пакъ, че два брата не могат да бждатъ сѣдии въ едно и също учреждение, но единъ напр. може да бжде въ Ломъ, а другий въ Шуменъ. Тоже не мож да бжда азъ Министръ, а братъ ми подначалникъ или писаръ. Също азъ не мож да бждъ началникъ на едно отдѣление и да туря сина си въ своята канцелярия. Никой не може при своята роднина да служи. Това изисква моето предложение, а може да служи по същото вѣдомство въ друго мѣсто.

М-ръ Славейковъ: Г-нъ Михайловский самъ понамали или тѣй да каже послаби строгото си по напредъ предложение. Азъ тоже мисля, че е достаточнo да се забѣлѣжи това въ протоколитѣ, което е ималъ да каже, защото г-нъ Михайловский самъ допуща да могат да бждатъ два брата единъ въ едно, другъ въ друго учреждение. Има и другъ случай за който знаа, че четирма брата сж въ различни учреждения, но всички почти дѣла минаватъ презъ тѣхнитѣ рждѣ. Тѣй щото азъ не мож напълно да се съглася съ г-на Михайловский. Ако иска да въспре да се прекрати това зло, което е дѣйствително зло, то трѣба да се прекрати коренно. Ако ли сега отъ едно учреждение може да постѣпи въ друго въ същия градъ и въ същия почти съставъ, тогава незная какво може да помогне предложението на г-на Михайловский.

Стамболовъ: Мене ми е чудно, защо ние туряме чиновницитѣ по горѣ отъ учрежденията. Когато се издава законъ за едно учреждение, казва се, че не може да бждатъ въ едно сѣдилище напр. двама брата членове и т. н. — Всѣкий пжтъ чиновника е непостоянно нѣщо, а учреждението е по постоянно. Заради туй може такава нѣщо да дадеме тогава, когато ще се хортува за разни учреждения. Когато ще писуваме законъ за общинитѣ, тогава ще напомнимъ, че въ общинский съвѣтъ не може да бждатъ двама

брата. Когато ще пишемъ законъ за окр. сѣдове, ще кажемъ, че членове не могатъ да бждатъ двама братя и тъй нататкъ. (Единъ гласъ: това вече го има!) А сега едно предложение, което не иде нито къмъ градъ, нито къмъ село не може да се вземе въ внимание и трѣба да се отхвърли.

В. Радославовъ: Азъ поддържамъ предложението на г-на Михайловский и ако би да се гласоподава за това, азъ бихъ си далъ гласътъ за него. Но преди да го дадемъ на гласоподаване трѣба да видимъ, какъвъ законъ разгѣждахме, отъ който сега тука послѣдната редакция се чете. Този законъ не е въобще за чиновниците, но е: първо за извънреднитѣ заплати на чиновниците, второ за распусътъ имъ, трето за послужнитѣ имъ списъци и т. н. Ако отворимъ нова рубрика, то ни остава да приказваме въ какво отношение чиновниците между си трѣба да се намиратъ и въ едно учреждение или въ единъ съставъ. Първо трѣба да рѣшимъ, че този законъ е непълненъ и да отворимъ нова рубрика и тогава да приказваме. Сега е излишно да разискваме тука.

Доклад.: Първата половина, която искахъ да кажа, каза и г-нъ Стамболовъ; за това дохождамъ на друго. Като поддържамъ още първото, че тука не е мѣсто да се говори за предложението на г-на Михайловский, защото нѣма мѣсто, гдѣ да се вмѣсти, дохождамъ сега на другото. Отъ единъ пътъ тъй едно предложение хвърлено, безъ да може да се разгѣда и разбере, азъ незная какъ може да се приеме. Г-нъ Михайловский каза „въ едно учреждение.“ Добрѣ; но азъ мисля, че за всѣко едно учреждение ще се каже какво има да стане. Но тука има още едно друго: единъ мировий сѣдия въ една соф. околия подлѣжи подъ тукашния сѣдъ, случавъ се, че въ тукашния сѣдъ има братъ; ето вече братъ му ще подпомогне рѣшението; а другъ братъ може да има въ апелативний сѣдъ, който сѣдѣ това може да направи. Ето г-да! Тука братоветѣ не сж въ едно учреждение и не сж въ единъ съставъ, но пакъ не може да се търпи това и трѣба съ единъ специаленъ законъ да се помисли върху тѣзи работи, а тука не е мѣсто да го туримъ.

Михайловский: Г-нъ Цановъ не разгѣда работата както трѣба, защото азъ съмъ мировий сѣдия и имамъ братъ въ окр. сѣдъ, гдѣто по апелативний редъ се глѣда рѣшението на Мировий Сѣдия; то не премѣнно окр. сѣдъ, който е съставенъ съ по много членове, може да разгѣда дѣлото въ присѣствие на онѣзи, които не сж роднина на подсѣдимий. Даже и тогава, когато и адвокатинъ дойде, на когото единъ членъ отъ сѣда е роднина, тогазъ адвоката не ще се оттегли, а члена ще се оттегли, защото той не може да глѣда рѣшението. Слѣдователно всичко това е предвидено въ закона за сѣдитѣ. За това казвамъ,

че онова, което е направено за сѣдилището трѣба да се вземе и за другитѣ клонове.

М-ръ Цанковъ: Както въ сѣдилищата има законъ, какви роднини могатъ да бждатъ, тъй ще има закони и за всичкитѣ учреждения и за канцелярията на единъ Министръ ще се каже, може ли тамъ да бжде роднина или не. Така ще има законъ за окр. и окол. началници, може ли тѣ да бждатъ роднина съ окр. управителъ и т. н. Всичко това ще го има въ особенъ законъ, а този законъ ще стане по подиръ, но законътъ, който сега предлѣжи, той не е за такова нѣщо. (Гласове: съгласни).

Павелъ Поповъ: Глѣдамъ тука, гдѣто казва г-нъ Михайловский, че не могатъ да бждатъ въ едно учреждение братъ и братъ, баща и синъ и т. н. — Истина той има право защото, миналата година въ Орѣхово бѣха четирма братя и всички въ единъ съставъ и направиха голѣми самоволия по тѣхната власть. Въ Държ. Вѣст. се писа, че ще се сѣди единъ отъ тѣхъ, но не се даде подъ сѣдъ. Вторий братъ е въ окр. сѣвѣтъ и е злоупотрѣбилъ нѣщо по продажбата на турскитѣ имущества, пакъ го покрилъ братъ му. За туй право има г-нъ Михайловский гдѣто предлага такава нѣщо, за да не ставатъ такива злоупотрѣбления.

Недѣлновичъ: Послѣдното четение на този законъ стана и една такава рубрика, която не е предвидена, не може да се притуритъ; за това да пристѣпимъ сега да гласоподаваме за този законъ, а предложението на г-на Михайловский може да се гласоподава независимо отъ този законъ. Има още една друга заблѣжка върху този законъ.

А. Цановъ: Казаха нѣкои г-да, че тука не му било мѣстото и г-нъ Стамболовъ каза, че на всѣко мѣсто, когато се говори за всѣко вѣдомство, да се напомни. Но азъ не виждамъ, защо да не се спомене на едно мѣсто. Каза се, че тука не му било мѣстото, но ние виждаме, че тука се говори за чиновнически заплати, за премѣствяване и тъй нататкъ. За това може да се притуритъ и за тѣхното родство. Азъ помня твърдѣ добрѣ миналата година, когато поменѣха за дисциплинарното наказание на сѣдитѣ. Г-нъ Министръ каза, че другъ пътъ ще дойде на редъ. Законопроекта за сѣдитѣ си премина, но нищо се не каза въ това отношение. Заради това мисля, че тука е умѣстно да се тури, за да не се забрави по послѣ.

М-ръ Цанковъ: И азъ съмъ съгласенъ, че трѣба да стане законъ за това нѣщо, но не може да се вмѣсти тука и не може да се направи съ едно предложение, защото всѣко едно учреждение трѣба да си има степенъта на родството. Въ сѣдилищата е опредѣлено до коя степенъ може да бждатъ роднина, въ общин. сѣвѣтъ тоже, а въ окр. сѣвѣтъ друго и въ казначействата друго. За това въ всѣко едно учреждение степенъта за сродството

е определена, тъй щото предложението на г. Михайловский трѣба да стане цѣль законъ и трѣба да се изучи добръ този въпросъ и послѣ да се направи цѣль единъ законопроектъ, а не само едно предложение.

Стамболовъ: Азъ казахъ, че такава работа трѣба да се намира тамъ, гдѣто се хортува за учрежденията, защото ако го туримъ тука, тогава при всѣко едно учреждение отъ този законъ трѣба по едно парче да залѣпимъ. Когато ще се говори за общинския законъ, тогава ще се каже, кой може да бѣде членъ на общинския съвѣтъ и още ще се каже, че братъ съ брата не могатъ и сватъ съ сватъ на първа линия не могатъ да бѣдатъ членове. За това тѣзи работи за всѣка особено може да се помене и тука не му е мѣстото. Азъ знаа, че е имало злоупотрѣбление и знаа, че сега и при посолството въ Цариградъ, при агентина Балабанова, се намира шурия му за секретаръ. Това е добро да се поправи и да се каже тамъ, гдѣто се говори за такива учреждения. Ако туримъ тука, тогава какво се интересуватъ селскитѣ общини за този законъ? трѣба и тѣ да го знаятъ и да го иматъ при себе си?

М-ръ Цанковъ: Г-нъ Стамболовъ ми даде причина да искамъ думата и да повтора онова, което напредъ казахъ, за да отхвърля предложението на г. Михайловский. Именно въ нѣкои учреждения се изискватъ сродници да бѣдѣтъ чиновницитѣ. Г-нъ Стамболовъ каза, че при г. Балабанова стои шурия му за секретаръ; това е истина и именно въ чуждитѣ закони може таквозъ да намѣримъ, щото за политически чиновници се взематъ повечето роднини, за да не се издаватъ тайнитѣ. За това предложението на негова милостъ не може да се вземе само така, но трѣба да се обясни по добръ.

Свящ. Радевъ: Г-да, много пкти разискваме нѣща, които можемъ и тъй да минемъ. Насъ ни много работа чака, г-да, за това трѣба да се прекрати и по послѣ да се обмисли по добръ. Много работи имаме, а днитѣ сж малко. Зарадъ туй предлагамъ този въпросъ да се прекъсне и да слѣдваме нататкъ, за да не губимъ хубавото си време.

Баларевъ: Азъ мисля, че този въпросъ така се освѣтли, че предложението може би има си мѣстото, но тъй както се предлага, не може да се приложи, защото ако въ едно м-во се исключили нѣкои роднини, питамъ: да ли това е приложено на всѣкъдѣ? Има напиримъръ въ едно м-во в началника, въ тѣхъ има двама братя, защо тогазъ единий да не бѣде въ едно м-во, а другий въ друго? Че въ сѣдилищата не може да се позволи това, тамъ си има своитѣ причини; но другадѣ не може да стане както въ сѣдилищата. За това да се изработи

особенъ законъ въ това отношение, а сега да се гласоподава послѣдната редакция. (Гласове: съгласни).

Михайловский: Азъ не си оттеглявамъ предложението. (Веселостъ). Ако обича Камарата, независимо отъ закона, може да го вотира. Истина въ всѣко учреждение служащитѣ сж като свои, — но родството е родство, било то въ окр. сѣдилища, въ началството, но все пакъ родството си е родство, а кумството кумство. Въ миналата сесия, както се сѣщате, чете се прошение отъ нѣкои градове за окръж. съвѣти, на които били всичкитѣ сватове и роднини. Азъ това оставямъ на камарата да го размисли, сега ли да се вотира, или да стои за другъ пхтъ.

Недѣлковичъ: Азъ искахъ да кажа нѣщо върху редакцията.

Предсѣд.: Тука има едно предложение и когато се произнесе Нар. Събрание върху него, можете да говорите. Давамъ на гласоподавание предложението на г. Михайловский. Приема ли Нар. Събрание предложението на г. Михайловский да се притурити тука?

В. Радославовъ: Дайте да го оставимъ за въ закона за зеленицата. (Веселостъ).

Брѣшляновъ: Г-нъ Михайловский два пкти чете предложението си и въ два вида: единъ пхтъ каза „вѣдомство“, а вторий пхтъ — „учреждение“.

Михайловский: Подъ думата „вѣдомство“ разумѣвамъ единъ клонъ, а „управление“ — сж всички тия клонове вкупъ. Но за това не е тука рѣчъта, тукъ не се мисли, че единъ сѣдии, ако е на едно мѣсто, то неговий братъ не може да бѣде такъвъ на друго мѣсто. Напротивъ може да бѣде, защото това не е въ сѣщия съставъ.

М-ръ Цанковъ: Г-нъ Михайловский трѣба да се произнесе: искали да се вмѣсти въ тоя законъ, или е особено предложение.

Михайловский: Азъ оставямъ на благоусмотрѣнието на Нар. Събрание, въ този законъ да го помѣсти или да го вотира особено. Менѣ е само и само да се изпълни.

М-ръ Славейковъ: Азъ мисля, че отъ станалитѣ разговори и записванието имъ въ протоколитѣ това предложение е вече на пхтъ за да се тури въ закона, а нека остане така, както се говори за туй нѣщо, и да се приложи тамъ, гдѣто е прилично. Иначе ако го туримъ въ този законъ, ще бѣде катопришита кесия на качулка. (Веселостъ).

Михайловский: Има да кажа на г. Славейкова, че това не е нѣщо, за да се прикърпи, но работа полезна, а никакъ не вредителна за държавата. Ако вие сѣщо го намѣрите за полезно, пришийте го гдѣто искате.

М-ръ Цанковъ: Г-нъ Михайловский! ние прие-

маме таковато предложение, но не тука. Изработете го довечера, а донесете го утрѣ, защото иначе ще направимъ такъвъ законъ, съ който не можемъ никакво да правимъ. Азъ имамъ единъ роднина въ Букурещъ и него въ такъвъ случай да го отчислятъ отъ служба. Ако имамъ роднина единъ стражаръ и него трѣба да го извадимъ; трѣба и всички въ Министерството на Външнитѣ Дѣла да се отчислятъ, ако иматъ роднини помежду си. (Веселостъ).

В. Радославовъ: Тука е въпросътъ, въ този законъ ли ще се приеме това предложение или не. По напредъ попитахъ, трѣба ли да се отвори въ закона нова рубрика? Ако трѣба, тогава да се напише не само това, което се предлага, но още много друго, но таквovъ нѣщо не може да стане сега, а може да стане по подаръ. Помнятъ нѣкои г-да, че азъ казахъ, да се притури въ зеленицата. Истина казахъ, но съ това искахъ да кажа, че най напредъ трѣба да отворимъ една рубрика и тогазъ ще се види прилича ли тамъ или не. Предложението бѣше по лесно и всички сме склонили да го поддържаме, но тука не може да се приеме. Друго нѣщо е, ако се приеме като отдѣлно предложение. Ние трѣба да гласуваме за този законопроектъ, а послѣ можемъ да идемъ на предложението.

М-ръ Цанковъ: Истина, както каза негова милостъ, че трѣба рубрика, но както виждате въ този законопроектъ я нѣма. Той е съставенъ отъ една комиссия, която ми го даде да го преглѣдамъ. Въ него имаше една рубрика, която говореше за чиновниците въобще, но азъ я намѣрихъ слаба и недостатъчна и я развалихъ. Зарадъ това и турихъ такова голѣмо заглавие. Въ онзи законопроектъ имаше и за родство, но и той тоже бѣше недостатъченъ. И така оставихъ това, за да се по распита по добрѣ.

Стамболовъ: Г-нъ Михайловский говори за полезна работа, като че малко други работи такива полезни имаме и като че щѣла да пропадне България, ако не приемемъ това. Г-да! Имаме законопроектъ за училищата и много други, които трѣба да се разглѣдатъ. Сега подигаме гюрюлтии при този законъ за чиновниците, като че пропада царството, ако нѣма такава рубрика за родството. За това да не говоримъ вече, понеже има по важни въпроси, както каза свещ. Радевъ, и върху тѣзи да обърнемъ внимание. Прочее да се вотира законътъ, както се прочете и свършена работа. (Гласове: съгласни).

Михайловский: Азъ не го намирамъ за вредително и за туй не си оттеглямъ предложението. Но понеже тука е казано „вѣдомство“, то нека остане „съставъ“.

М-ръ Цанковъ: Моля Нар. Събрание да покани г. Михайловский утрѣ или въ понеделникъ

да приготи това предложение и да донесе по пълно нѣщо.

Михайловский: Добрѣ, за въ понеделникъ ще го приготвя.

Предсѣд.: Тогава за до понеделникъ си оттеглете предложението.

Л. Дуновъ: Азъ ще говоря върху 13 членъ, който стана 12. Ще поменж за първата алинея, за която вчера искахъ да се разясни, но никой не даде внимание на това. Азъ приготвихъ друга една редакция. За това сега като се приеме закона исцѣло, желая да се обърне внимание върху това. Въ тая алинея се казва: (Чете).

а) когато пжтуванието става презъ мѣста, гдѣто има пощенски трактъ, длѣжностното лице получава по 10 стот. за всѣкий пройденъ километръ, колкото пжти влива числото 1500 въ платата му, също и за остатъка, ако е той отъ 1500 л. на горѣ; ако ли заплатата е по доло отъ 1500 лева, чиновникътъ получава само по 20 стот. на километръ.

Тука комиссията е измѣнила само „сантими“ на „стотинки.“ (Веселостъ). За това, споредъ мене, като е голѣмъ този размѣръ, то онзи, който взема до 3000 фр. плата, взема 2 коня; който получава 4000 фр. — 3 коня, който получава 8000 фр. — 5 коня и т. н. За всѣкий конь се плаща по единъ франкъ на часъ; така щото онзи, който приема 12000 фр. заплатата, взема 8 фр. на часъ, а това е твърдѣ много. Особенно ще струва много, ако взема повече отъ 12000 фр., защото има хора, които получаватъ 16000 фр., напр. главний инженеръ на общественитѣ сгради. Тогава той ще получава за всѣкий часъ двѣ рубли и единъ фр. Ако единъ челоуѣкъ отиде до Ломъ, 30 часа, тогава каква голѣма смѣтка ще стане? Но той може да получи единъчъ фойтонъ съ 2 или 4 коня за 3—5 пола. За това, мисля, че вчера твърдѣ лесно преминахме този членъ. Ако не трѣба да се скжпимъ тамъ гдѣто трѣба, то пакъ не е нужно да се показваме тѣй щедри гдѣто не трѣба. Азъ мисля, ако има 5 дупии да ме поддържатъ ще предложи особена редакция: (Чете:) „когато пжтуванието става презъ мѣста, гдѣто има пощенски тракти, длѣжностното лице получава 40 сант. на всѣкий преминатъ километръ, ако му е платата до 3000 фр., а на горѣ съразмѣрно се умножава съ платата, но не повече отъ 100 стотинки на километръ.“ Ако обича Нар. Събрание може да се вотира тая редакция.

Предсѣд.: Вчера се вотира този членъ и се прие така, както стои въ проекта, съ твърдѣ малки измѣнения. Г-нъ Лазаръ Дуковъ днесъ съвършено измѣнява члена. За това питамъ събранието: желаетъ ли да се повърнемъ да прерѣшаваме този членъ? Който желае да си дигни ржката? (Вишегласие. 39 недигатъ — противъ измѣнението, 47 вдигатъ — за измѣнението).

Лазарь Дуковъ: (Чете още единъ път предложението.)

Председателъ: Прие се да се разиска предложението. Желает ли нѣкой да говори?

Стамболовъ: Менѣ ми се струва, че предложението на г. Лазара Дукова е недостатъчно. Той необяснява какъ ще се постъпва съ хора, които иматъ по горня плата: ще ли да пътува началникътъ по сѣщия начинъ както М-ра? когато опредѣлихме първия случай, за онѣзи, които получаватъ 3000 фр. да взематъ 40 сант. за проидения километръ, то трѣба да се каже, че онзи, който получава отъ 3000 до 6000 фр., ще му се пада по 60 стотинки, а онзи, който получава отъ 6—12000 фр., — по 80 стот. М-ръ на който платата е 12000 фр., получава 1 фр. и 20 стот. За М-ра трѣба всѣкога да се даде по много, защото той има да вземе съ себе си дрѣхи, книги и т. п. Напр. ако е князьтъ въ Русчукъ и Той повиква едного отъ М-ритѣ; той не може да се повлече съ два коня, както ние депутатитѣ вървимъ по божия милость. За това предлагамъ така да стане. (Чете): „когато пътуванието става презъ мѣста, гдѣто има пощенски тракти, длъжностното лице получава 40 стотинки за всѣкий проиденъ километръ, ако заплата му е по доло отъ 3000 лева; ако ли заплата му е отъ 3—6000 лева, получава по 60 ст., — отъ 6—10000 лева — по 80 ст. и най послѣ отъ 10 и по горѣ — по 120 ст. на всѣкий километръ.“

Лазарь Дуковъ: Азъ глѣдамъ, че г. Стамболовъ пакъ приближава да приложи сѣщото, както и вчера. (Гласове: не е сѣщото!) Ако се направи нѣщо по добро, всѣкий склонява, но да не даваме повече отъ 4 фр. на единъ часъ на никого и тогава се съгласявамъ съ г. Стамболова.

Стамболовъ: Менѣ ми се струва, че като направихъ тая редакция, ще бжде най хубава, защото на М-ритѣ идатъ 6 коня, понеже 6 коня по 20 ст. правятъ 120 ст.; а по напредъ споредъ миналата редакция той можеше да взема 18 коня. За това бѣхъ казалъ, че по много отъ 1 фр. и 20 с. не може, и туй само оному се дава, който има отъ 10000 фр. на горѣ. Това е само за м-ритѣ и за нѣкои началници отъ военнитѣ части.

Л. Дуковъ: Струва ми се, че 6 коня е много. Помислете си, г-да, че челоуѣка могатъ да го возятъ 4 коня. . . (Смѣхъ.) Моля ви се! Само ако се отнася за М-ритѣ, съгласявамъ се за 6 коня, но тука се хортува за всѣкий чиновникъ. (Гласове: не, не получава всѣкий чиновникъ повече отъ 10000 фр.!) За това, споредъ мене, съгласявамъ се съ г-на Стамболова? (Веселость).

Председателъ: Давамъ на гласуване. Който не приема предложението и измѣнението направено отъ г-на Л. Дукова и допълнението отъ г. Стамбо-

лова, на 12 чл. първа алинея, да си дигни ржката? (Менѣство.) Приема се.

Недѣлковичъ: Има да забѣлѣжа върху 4 чл. Тукъ е казано, ако би нѣкой чиновникъ да се назначи и въ нѣкоя комиссия, за която не е предвиденъ особенъ щатъ. . . Но ако не е предвиденъ щатъ, то какъ го разбира Г-нъ Министръ.

М-ръ Цанковъ: Азъ разбирамъ това ето какъ: назначи се напр. една комиссия, както я имами Вакуфската сега; тя си има опредѣлена заплата. Но спротивъ тукъ казаното разбира се, че ако не се намѣсти единъ особенъ чиновникъ на мѣстата, за които сѣ предвиденитѣ заплати, а се назначи чиновникъ отъ друго едно вѣдомство, който е способенъ да извърши тоже и тѣзи служба, тогава ще му се даде $\frac{1}{3}$ отъ тѣзи заплата. Слѣдователно има мѣсто, а челоуѣкъ нѣма; тука се настанява другъ чиновникъ, който не взема цѣла заплата, но $\frac{1}{3}$ отъ платата, както е казано.

Председателъ: Има ли още нѣкой да направи бѣлѣжка? (Нѣма.) Който не приема послѣдната редакция на законопроекта исцѣло, да си дигни ржката? (Никой не дигна.) Приема се. Г-нъ докладчикъ има едно запитвание, но тука има едно прошение отъ г. Р. Каролева, депутатъ отъ Габрово, съ което заявява, че получилъ телеграмма, която ми той показва, че днесъ му умрѣлъ нѣкой отъ ближнитѣ роднини и моли да си отиде.

Секр. Золотовъ: (Чете Прощението на г-на Каролева, съ което моли за 10 дневний отпускъ.) (Гласове: да се чете и телеграммата!).

Предсѣд. Азъ мисля, когато казвамъ, че ми показа човѣкътъ телеграммата, че трѣба да се върва. — Азъ нѣмамъ интересъ, за да лѣжа. Приема ли Н. С. да се даде 10 деня отпускъ на г. Р. Каролева? (Приема се.)

Сега ще се чете отношението отъ Военното Министерство.

Секр. Золотовъ: (Чете.) Г-ну председателю на Нар. Събрание.

Въ миналата година въ Военния Бюджетъ 1880—81 год. по разд. С. § 17 ст. 1-ва Нар. Събрание е ассигнувало на распоряженieto на М-ра на Фин. 500 хил. фр. за съдържание на нар. опълчение.

Отъ горѣказаната сума М-рътъ на Финанситѣ въ настоящето време е ассигнувалъ на мое распоряжение 100,000 фр., които вѣроятно ще ми бждатъ достаточни за разходвание на опълчението до края на сегашната смѣтка, вслѣдствие на което у вѣдомлявамъ Нар. Събрание.

Военний Министръ Генералъ Ернротъ.

Предсѣд. Това се прочете за знание.

Грънчаровъ: Като се даде отпускъ на г. Рай-

ча Каролевъ, трѣба да се избере другъ секретаръ.

Бръшляновъ: Азъ бихъ предложилъ г. П. Станчова.

Предсѣд.: Желаетъ ли Н. Събрание да се избере новъ секретаръ? (Желаетъ.) Сега или да се отложи? (Сега.) По явно или по тайно гласуване. (По явно.)

Бръшляновъ: Азъ предлагамъ г. П. Станчова.

П. Станчовъ: Предлагамъ да се избере друго лице, защото мръкнаха ми очитѣ и не можъ да върша работа. Това сж законни причини и желая да се взематъ въ внимание.

Предсѣдателъ: Приема ли Н. Събрание тѣзи причини за уважителни? (Не се приематъ.) Приема ли Събранието г. П. Станчова за секретаръ? (Приема се;) Който не приема да си дигни ръката? Меншество.) (Приема се, обща веселостъ.) Има ли нѣкой да предложи нѣщо на дневния редъ?

Единъ гласъ: Има да направя запитване за границитѣ помежду нашата страна и сърбската; но като нѣма г-на М-ра на Външнитѣ Дѣла, ще стои за по подиръ.

Предсѣдателъ: Остава за идущето засѣдание.

Лазаръ Дуковъ: Не зная, но да питамъ, че е вече късно, да се разгледва законопроекта за десѣтка, а и М-ра го нѣма; тогава ще остане за утрѣ.

Предсѣдателъ: Отношението отъ Фин. М-во дойде, но самия законопроектъ още не е представенъ, а остава за бжджщето засѣдание.

Д-ръ Беронъ: Комиссията за Избирателния законъ е свършила работата си и докладва да ли да се печати? Понеже има капитални измѣнения, азъ мисля, трѣба да се печата.

Стамболовъ: Струва ми се, че въ Избир. законъ нѣма никакви капитални измѣнения, но твърдѣ дребни работи. Ако е възможно утрѣ да се докладва, защото никакъвъ ценсъ не е туренъ, но законопроекта си остава почти сжщия съ твърдѣ малки измѣнения. Желателно е да се не закжснѣе, послѣ трѣба да разгледваме закона за общинитѣ и бюджета.

Свящ. Радевъ: Като членъ отъ комиссията казвамъ да се печати този Избир. Законъ, защото на конецъ всѣкий иска да види, какво е преработила комиссията и какво да се прави.

Стамболовъ: Струва ми се, че комиссията може да се обърни тука, когато не иска да се печати, а по правилника докладва предлѣжи да се напечати. Следователно въпросътъ трѣба да се подигне да не се печати. Азъ мисля, че повечето членове отъ комиссията на това сж съгласни.

И. Цановъ: Законопроектътъ е важенъ, но ако

е тѣй, както каза г. Стамболовъ, че комиссията е направила съвѣтъ малко промѣнение — по добрѣ да не се печати.

Даневъ: Като докладчикъ на тая комиссия имамъ честь да обявя на Нар. Събрание, че не е тѣй както каза г-нъ Стамболовъ, че имало малки измѣнения; защото комиссията направи измѣнения доста важни. Именно прибави се цѣла една глава за избирание депутати за Вел. Нар. Събрание, което до сега не е било. Следователно трѣба да се печата докладътъ.

П. Станчовъ: И азъ съмъ членъ въ тая комиссия и можъ тоже да кажа, че съвѣтъ капитални измѣнения нѣма. Има догадено само за Вел. Нар. Събрание два члена и нищо повече.

Стамболовъ: Да оставимъ на комиссията да рѣши да ли да се печата или не докладътъ. Ако рѣши комиссията, че не трѣба да се печата, тогава ще искаме разрѣшение отъ Нар. Събрание.

Грънчаровъ: Азъ не съмъ членъ отъ тая комиссия, но като се усѣща, и то живо се усѣща нуждата да не се мине тая сессия безъ изработванието на тоя законъ, то мисля, че докладва не може да се печата, защото щомъ се дава да се печата и щомъ се раздава на представителитѣ, а послѣ да се обжжда, тогазъ се разбира, че неще може да мине презъ тая сессия. Ако рѣшимъ да го оставимъ и да го непрегледваме въ тая сессия, тогава е другъ въпросъ, но ако сме съгласни, че трѣба да се прегледва, то не може да се печата.

Ер. Гешовъ: Азъ мисля, че всичкитѣ законопроекти, които се внесоха, печатаха се и никой законопроектъ не се внася, догдѣто не се печата и раздаде на представителитѣ. Какъ можемъ тозъ найваженъ законопроектъ да го приемемъ тѣй, безъ да има време всѣкий да го види и тълкува.

Грънчаровъ: Комиссията иска да оставимъ членовѣ сами да се споразумѣятъ, но когато до сега не сж се споразумѣли, то азъ мисля, че нѣма да се споразумѣятъ и отъ сега. Ние имаме още много да работимъ и ако комиссията е готова, трѣба да докладва въ понедѣльникъ, защото има и други закони не разгледани, както законътъ за общинитѣ, бюджетътъ и пр. А да чакаме догдѣто се печата докладътъ, послѣ 3 дена трѣба да се минатъ споредъ правилникътъ догдѣто да се почне да се прегледва, то тогазъ нѣма да достигнемъ цѣльтя си. По добрѣ е да се докладва въ понедѣльникъ.

Д-ръ Молловъ: Азъ не зная да ли непременно трѣба да бързаме съ разгледванието на тозъ законопроектъ, безъ да го печатаме. Ние знаемъ, че въ Търново сжщия проектъ се прие не само безъ докладъ, а даже и безъ вотирание членъ по членъ.

Той само се изслуша отъ трибуната, когато се прочете и се прие; и тогазъ энзи, който говори сега, че може да се приеме безъ да печата комиссията докладътъ, и безъ да го разисква Нар. Събрание, той самичкъ въ търновскитѣ протоколи е искалъ разяснения, а не е можалъ да ги намѣри. За това казвамъ: законопроектътъ е толкозъ важенъ, щото непременно трѣба да се печата доклада му и да се раздаде поне три дена напредъ преди да се докладва. Г-нъ д-ръ Беронъ казва, че нѣмало работа. Ето законопроектътъ за десетъка, който тоже ще заеме два дена. Послѣ имаме общинскій законъ и бюджетътъ, тъй щото тоя законъ не е да стои на вратѣтъ ни и не е толкозъ нужденъ, за да го приемемъ тъй на бързо; а като е толкова важенъ, то трѣба да се разгледва по сериозно.

Казватъ, че непременно трѣба да се рѣши въ тая сессия, но добръ; може да се продължи тая сессия, и това ще бжде много по хубаво, отъ колкото да го приемемъ на бърза ржка.

А Цановъ: Азъ казахъ по-напредъ, че станана малки измѣнения отъ комиссията и добавихъ, че когато станана малки измѣнения, то по добръ е да не се печата; но когато другитѣ членове отъ комиссията казватъ, че доста измѣнения сж станали и че е приложено нѣщо съвсѣмъ ново, тогава наистина не може да се рѣши безъ да се печата, когато знаемъ, че законопроекта е толкова важенъ. Ако е потрѣбно може да се продължи сессията два три дена, но не можемъ да минемъ тъй бързо тоя законопроектъ.

Рангелъ Костовъ: Азъ като членъ отъ тая комиссия, до колкото разбирамъ, има измѣнения и тѣзи измѣнения догдѣто не се печататъ и раздадѣтъ, не може да се приеме законътъ. За това настоявамъ да се напечата.

Стамболовъ: Азъ пакъ казвамъ, че трѣба да се остави на комиссията да рѣши, защото това е нейна работа. Правилникътъ казва, че всѣка комиссия е длъжна да напечата докладътъ си и да го раздаде. Азъ не зная, защо пита г-нъ д-ръ Беронъ, да ли да се напечата. За това въпросътъ е възбуденъ лъжливо и не стои на истинска почва, понеже по правилника трѣба да се напечата.

Бръшляновъ: Г-нъ Д-ръ Молловъ казва, че избирателний законъ не билъ за сега отъ такава важность, защото още имаме старъ законъ; но г-во му се лъже, защото първия избирателенъ законъ не е задължителенъ за другитѣ избори. Той вече си свърши работата и за напредъ не съществува. Азъ прибавямъ, че тоя законъ е отъ голѣма нужда и трѣба да се изработи въ сегашната сессия. Представете си г-да, да се разидемъ безъ да приготвимъ тоя законъ;

ние си отидохме и послѣ се свиква идущата сессия и още въ първото отваряние на камарата, по разни происшествия може да се растури; тогава на какво основание ще се повикатъ другитѣ депутати? На това трѣба да помислимъ. Слѣдователно ние трѣба да рѣшимъ, че избирателния законъ е отъ голѣма важность и че трѣба да мине още въ тая сессия.

Бурмовъ: Азъ не казвамъ, че избирателния законъ не е важенъ, но даже признавамъ, че отъ Конституцията и изб. законъ нѣма другъ законъ по важенъ въ нашата държава; слѣдователно тозъ законъ трѣба зрѣло да се обмисли. А за да се обмисли зрѣло, трѣба да се напечата, за което не се изисква повече отъ единъ день. Ако утрѣ се заржча, до вечерята ще бжде готовъ, защото не искаме, Богъ знае, колко екземпляри, но стигатъ 150. Словата можтъ да се наредятъ въ 1 часъ отъ 3—4 работника и всичко е 5—6 часа работа.

Въпросътъ, който нѣкои г-да подигнаха, че въ случай ако не изработимъ тозъ законъ сега, щѣли сме да се намѣримъ въ затруднително положение, това е лъжа, защото имаме единъ избирателенъ законъ и догдѣто нѣмаме другъ, ще вървимъ по тозъ. А самото Учредително Събрание е казало, че тозъ законъ ще има сила за първото Нар. Събрание, не е казало това съ предположение, че може да се изработи другъ за второто Нар. Събрание; но ако не може да се изработи, тогазъ, разумѣва се, че стария ще бжде въ сила. Най послѣ нѣма никакви препятствия за да се напечата до утрѣ.

Колкото за въпросътъ, който подигна г-нъ Стамболовъ, че тозъ въпросъ трѣба да се рѣши въ комиссията, това си нѣма мѣстото, защото щомъ се подигна въ Нар. Събрание тозъ въпросъ, то Нар. Събрание не ще да чака както рѣши комиссията. Азъ мисля, че Нар. Събрание е вече доста осветлено и може да се произнесе.

Д-ръ Беронъ: Азъ ще отговоря на г-на Стамболова, който каза, че което съмъ казалъ, било лъжливо; но това не е праведно, защото има доста измѣнения. (Гласове: исчерпано е!)

Д-ръ Молловъ: И азъ признавамъ, че трѣба да се напечата, но имамъ да кажа на г-на Бръшлянова двѣ думи. (Гласове: исчерпано е! исчерпано!) (Не се чуе; шумъ.)

Предсѣдатель: Приема ли Нар. Събрание да се ненапечата докладътъ?

Стамболовъ: Това е незаконно, защото правилникъ съществува.

Предсѣдатель: Азъ питамъ да се не напечатва ли. Приема ли Нар. Събрание, щото докладътъ на ко-

миссията за изб. законъ да се не печата? (Не приема.) Който приема да си дигне ржката. (Меншество.) Значи, че остава да се печата. Ще ли има утрѣ заседание?

В. Радославовъ: На дневенъ редъ утрѣ, ако имаме заседание, е да разгледваме прошения; и дѣйствително трѣба да имаме заседание, защото имаме работа и можемъ да работимъ; но има дни въ които ние трѣба да отдаваме малко честъ на самитѣ насъ, и да не работимъ. Утрѣ е празникъ и имен-

ния денъ на нашия председателъ на камарата. За това предлагамъ утрѣ да празнуваме и да работимъ въ недѣля. Но утрѣ трѣба да празнуваме; това е наша честъ.

Председателъ: Приема ли Нар. Събрание утрѣ да заседаваме? (Приема.) Значи че имаме заседание за сега заседанието се затваря.

(Конецъ въ 5 часа.)

Председателъ: **Н. Сукнаровъ.**

Подпредседатели: { **С. Стамболовъ.**
Т. Пановъ.

Секретари: { **Ив. Даневъ.**
Хр. Баларевъ.
В. П. Золотовъ.
Хр. Бръснаровъ.
Р. Каролевъ.
Хр. Грънчаровъ.
Райчо Поповъ.
В. Радославовъ.

Управителъ на стенографическото бюро А. Безеншекъ.